

Kao Misija vladavine prava sa određenim ograničenim izvršnim funkcijama, obezbeđivanje odgovornosti je ključno za Misiju EULEX na Kosovu. To je osnovni element za postizanje sveobuhvatnih ciljeva misije.

EULEX-u je sporazumno dodeljen imunitet od lokanih pravnih i administrativnih procesa. To je u skladu sa onim što se primenjuje za ostale međunarodne i diplomatske misije širom sveta. Međutim, dok lokalno zakonodavstvo ne može biti primenjeno protiv misije EULEX ili njenog osoblja, EULEX i njegovo osoblje ipak moraju poštovati lokalno zakonodavstvo. Ukoliko pripadnik misije EULEX, uprkos tome, prekrši zakon, njegov/njen imunitet može biti opozvan i ta osoba može biti krivično gonjena u njegovoj matičnoj zemlji.

Koncept odgovornosti EULEX-a je složen i uključuje određen broj različitih, ali neodvojivih elemenata koji, svi zajedno, čine odgovornost EULEX-a. To uključuje operativne elemente, kao i elemente unutrašnje i spoljašnje odgovornosti – koji se primenjuju prema građanima Kosova i građanima Evropske Unije.

Operativna (odgovornost):

- Da bi se osigurala operativna odgovornost, Misija je izradila sistem za procenu uticaja delatnosti misije EULEX na terenu. Osoblju EULEX-a, koje se nalazi zajedno sa njihovim lokalnim kolegama, biva postavljena serija specifičnih pitanja svakog meseca, o dešavanjima u njihovoj užoj specijalnosti. Nakon nekog vremena odgovori dati na ta pitanja sačinice sliku promena unutar lokalnih policijskih, pravosudnih i carinskih sistema, koja će omogućiti EULEX-u da podnese tačan izveštaj o napretku ostvarenom od strane Kosovskih institucija vladavine prava. Ovi rezultati će nakon toga biti procenjeni u odnosu na strateške ciljeve dogovorene od strane država članica EU. Ovaj sistem je poznat kao „Programski Pristup“ i to je prvi put da je EU iskoristila ovakav princip u tom stepenu. Centralni cilj je da se obezbedi odgovornost i da se statistički izmere dostignuća EULEX-a, kroz merenje napretka ostvarenih od strane lokalnih institucija vladavine prava. Ovaj sistem je, u isto vreme, izlazna strategija za EULEX. Onog trenutka kada strateški ciljevi budu ispunjeni, EULEX će napustiti Kosovo i puna odgovornost za vladavinu prava biće u rukama lokalnih institucija. Za više informacija i za preuzimanje prvog izveštaja vidi: www.eulex-kosovo.eu
- Kancelarija za Ljudska Prava i Pitanja Polova (KLJPPP) je savetodavna i politička kancelarija koja, pre svega, ima preventivnu, savetodavnu i koordinacionu funkciju u obezbeđivanju da sve aktivnosti koje sprovodi misija EULEX na Kosovu poštuju međunarodne standarde u vezi sa ljudskim pravima i pitanjima polova. KLJPPP je uključena u unutrašnje i spoljašnje aktivnosti da bi ispunila svoju preventivnu i savetodavnu ulogu. KLJPPP promovise ljudska prava i polnu perspektivu kao deo internog procesa konsultacija u svim aspektima sprovođenja mandata EULEX-a, uključujući: razvoj pravila, programske aktivnosti, praćenje i izveštavanje. Pored toga, KLJPPP osoblju misije pruža obuku o ljudskim pravima i pitanjima polova. KLJPPP se ne bavi pritužbama o kršenju ljudskih prava podnetih protiv EULEX-a, takve pritužbe treba da budu upućene Komisiji za Reviziju Ljudskih Prava.

Unutrašnja (odgovornost):

- **Pravna odgovornost:** je obezbeđena kroz pravosudne mehanizme država koje sudeluju u misiji. U tom kontekstu, misija je posvećena da obavesti širu javnost o rezultatima takvih procesa kao važan faktor odgovornosti. Pravna odgovornost je takođe osigurana u određenom pravosudnom sistemu, kroz omogućavanje da sve strane imaju pristup pravdi i pravo na podnošenje žalbe.
- **Disciplinska odgovornost:** EULEX u svom sastavu ima Istražnu Jedinicu, i disciplinske odbore i istražni odbori se redovno sastaju radi procene kršenja odredbi i pravilnika o radu, uključujući Pravilnik o Ponašanju, tj. „nezakonito ponašanje“. Istrage mogu dovesti do preporuka ili disciplinskih odluka.

Spoljašnja:

- **Socijalna odgovornost prema građanima Kosova.** Misija pruža transparentne i pravovremene informacije o aktivnostima misije civilnom društvu na Kosovu, novinarima i građanima na dnevnoj osnovi. U tu svrhu, ključnu vrednost ima vebsajt Misije EULEX na Kosovu.
- **Politička odgovornost prema državama članicama EU** i sudelujućim trećim državama je postignuta kroz komandni lanac koji uključuje Šefa Misije, Komandira za Civilne Operacije EU i Direktora za Civilno Planiranje i Sprovođenje, koji odgovara Savetu EU (Država članica EU) preko Visokog Predstavnika za Spoljne Poslove i Bezbednosnu Politiku.
- **Odgovornost vis-a-vis političkih organa na Kosovu** je obezbeđena kroz redovne kontakte između Misije, naročito Šefa Misije i Kosovskih vlasti. Zajednički Odbor za vladavinu prava je ključna institucija za to.
- **Socijalna odgovornost prema građanima Kosova.** Misija pruža transparentne i pravovremene informacije o aktivnostima Misije civilnom društvu na Kosovu, novinarima i građanima na svakodnevnoj osnovi. U tom cilju važno sredstvo je sajt Misije.
- **Finansijska odgovornost** za izvršavanje svojih dužnosti, u skladu sa važećim pravilima u Zajednici, koja čini misiju odgovornom Evropskom Parlamentu, koji nadgleda finansijske aspekte misije, i indirektno Evropskoj Uniji.

Bilo koji zahtevi za finansijsku naknadu navodnih šteta načinjenih od strane EULEX Misije na Kosovu biće, kao osnovno pravilo, regulisani kroz postojeće osiguranje. Stoga, bilo koji zahtev za finansijsku naknadu treba da bude upućen Šefu Misije, koji će se pobrinuti za adekvatno rešavanje svakog zahteva.

- **Spoljna odgovornost o ljudskim pravima:** EU je odlučila da promoviše formiranje Komisije za Reviziju Ljudskih Prava (KRLJP) za Misiju EULEX na Kosovu, radi podnošenja žalbi od strane bilo koje osobe koja bude smatrala da je žrtva kršenja ljudskih prava od strane Misije EULEX na Kosovu, prilikom sprovođenja njenog izvršnog mandata. KRLJP je nezavisna u sprovođenju sopstvenih funkcija, koje će ona sprovoditi sa nepristrasnošću i integritetom.

Za više informacija vidi: www.hrrp.eu

Vidi takođe Priručnik EULEX-a o Vladavini Prava: www.eulex-kosovo.eu